

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนเพื่อชีวิตและชุมชน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ ครอบคลุมใน 3 ด้าน ดังนี้ คือด้านการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กในชุมชน การจัดการศึกษาเพื่อชุมชน และการบริการชุมชน โดยใช้ข้อมูลจากบุคคล 4 กลุ่ม คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาเพื่อชุมชน ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็นลำดับขั้น ดังนี้

การเลือกตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการโรงเรียนเพื่อชีวิตและชุมชน ในปีการศึกษา 2537 จำนวน 50 โรงเรียน ตัวอย่างประชากรในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาประชากรทั้งหมด โดยมีผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 50 คน
2. ครูวิชาการโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 50 คน
3. ครูผู้สอน โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 50 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

(Purposive Random Sampling)

4. ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาเพื่อชุมชน โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 50 คน
- รวมผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่มทั้งสิ้น 200 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	โรงเรียน	ผู้ให้ข้อมูล
1. เมืองอุตรดิตถ์	12	48
2. พิชัย	7	28
3. ตรอน	4	16
4. ลับแล	5	20
5. น้ำปาด	5	20
6. ฟากท่า	3	12
7. บ้านโคก	3	12
8. ทองแสนขัน	4	16
9. ท่าปลา	7	28

ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้รับผิดชอบ
การจัดการศึกษาเพื่อชุมชน จากโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร

ได้ผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารโรงเรียน	จำนวน 50 คน
ครูวิชาการโรงเรียน	จำนวน 50 คน
ครูผู้สอน	จำนวน 50 คน
ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาเพื่อชุมชน	จำนวน 50 คน
	รวม 200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 4 ฉบับ คือ

- 1) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงาน
โครงการโรงเรียนเพื่อชีวิตและชุมชน แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์
  - ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนเพื่อชีวิตและชุมชน
ในด้าน การจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กในชุมชน เกี่ยวกับการบริหารและบริการ
หลักสูตร และการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ด้านการบริการชุมชน เกี่ยวกับการ
ดำเนินการบริการชุมชน และการสนับสนุนและส่งเสริมการบริการชุมชน

2) แบบสัมภาษณ์ครูวิชาการโรงเรียน เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กในชุมชน ในด้านการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนเพื่อชีวิตและชุมชน เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในด้านการจัดตั้งคณะทำงาน การศึกษาและสำรวจชุมชน การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น และการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรท้องถิ่น

3) แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กในชุมชน ในด้านการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนเพื่อชีวิตและชุมชน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กในชุมชน ในด้าน การนำหลักสูตรไปใช้ และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

4) แบบสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาเพื่อชุมชน เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่อชุมชน แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนเพื่อชีวิตและชุมชน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อชุมชน ในด้านการจัดการศึกษาเพื่อให้ความรู้พื้นฐาน การจัดการศึกษาเพื่อฝึกทักษะอาชีพ และการจัดการศึกษาเพื่อให้ข้อมูลข่าวสาร

2. แบบศึกษาเอกสาร จำนวน 1 ฉบับ ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนเพื่อชีวิตและชุมชน แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ประเภทของเอกสารที่ศึกษา

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

ตอนที่ 3 สภาพทั่วไปของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่

3. แบบสังเกตการจัดกิจกรรมการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กในชุมชน จำนวน 1 ฉบับ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ วารสาร เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนาชนบท โรงเรียนชุมชน ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากการศึกษาเอกสารและเข้าร่วมสัมมนาอบรมเกี่ยวกับโครงการ โรงเรียนเพื่อชีวิตและชุมชน ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อนำข้อมูลมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
2. กำหนดประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของข้อมูลที่ต้องการศึกษาและผู้ให้ข้อมูล
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบศึกษาเอกสาร และแบบสังเกต
4. นำแบบสัมภาษณ์ แบบศึกษาเอกสาร และแบบสังเกตที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสัมภาษณ์ แบบศึกษาเอกสาร และแบบสังเกตที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร จำนวน 3 โรงเรียน เพื่อความเหมาะสมของภาษา เวลาที่ใช้และความครอบคลุมเนื้อหาในสิ่งที่ต้องการจะทราบ
6. จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
3. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยตนเอง
- 2) แบบศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยศึกษาเอกสารด้วยตนเอง
- 3) แบบสังเกต ผู้วิจัยสังเกตด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ จำนวน 4 ฉบับ

1) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนเพื่อชีวิตและชุมชน ในด้าน การจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กในชุมชน เกี่ยวกับการบริหารและบริการ หลักสูตร และการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ด้านการบริการชุมชน เกี่ยวกับการ ดำเนินการบริการชุมชน และการสนับสนุนและส่งเสริมการบริการชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของข้อมูลในเชิงปริมาณ นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบ ความเรียง และการประมวลข้อมูลปลายเปิด นำเสนอในรูปของการบรรยายเป็นความเรียง

2) แบบสัมภาษณ์ครูวิชาการโรงเรียน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนเพื่อชีวิตและชุมชน เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในด้านการจัดตั้งคณะทำงาน การศึกษาและสำรวจชุมชน การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น และการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรท้องถิ่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของข้อมูลในเชิงปริมาณ นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง และการประมวลข้อมูลปลายเปิด นำเสนอในรูป ของการบรรยายเป็นความเรียง

3) แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนเพื่อชีวิตและชุมชน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กในชุมชน ในด้าน การนำหลักสูตรไปใช้ และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของข้อมูล ในเชิงปริมาณ นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง และการประมวลข้อมูลปลายเปิด นำเสนอในรูปของการบรรยายเป็นความเรียง

4) แบบสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาเพื่อชุมชน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนเพื่อชีวิตและชุมชน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อชุมชน ในด้านการจัดการศึกษาเพื่อให้ความรู้พื้นฐาน การจัดการศึกษาเพื่อฝึกทักษะอาชีพ และการจัดการศึกษาเพื่อให้ข้อมูลข่าวสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของข้อมูลในเชิงปริมาณ นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง และการประมวลข้อมูลปลายเปิด นำเสนอในรูปของการบรรยายเป็นความเรียง

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกต นำเสนอในรูปของการบรรยายเป็นความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สูตรคำนวณหาค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}} \times 100$$

(ประคอง กรรณสูต, 2534)